

MY MIKOŁAJ PIERWSZY

CESARZ I SAMOWŁADZCA WSZECH ROSSYI, KROL POLSKI

etc: etc. etc.

Manifestem Naszym pod dniem 25 Stycznia roku zeszłego wydanym, ogłosiwszy wszystkim wiernym poddanym Naszym o wkroczeniu woysk Naszych do Królestwa Polskiego, chwilowo przez buntowników od Władzy prawey oderwanego, My zarazem oznajmilismy im i o przedsięwzięciu Naszém ustalenia na przyszłość losu tego kraju na zasadach trwałych, odpowiednich potrzebom i dobru całego Naszego Cesarstwa. Dziś, gdy mocą oręża położony został koniec wichrzącym Królestwo Polskie zaborzeniom, a Naród wciągniony przez złe myślących w przestępstwo, przywrócony został do swoich obowiązków i spokojności, osądziliśmy za rzecz pożyteczną, doprowadzić do skutku Nasze przedsięwzięcie, ażeby ustanowieniem stałego i nie naruszonego porządku, obwarować na zawsze od nowych szkodliwych zamachów, tę spokojność i nierozzerwane połączenie dwóch Narodów, przez Naywyższą Opatrzność troskliwości Naszey powierzonych.

Królestwo Polskie zwyciężkim orężem Rossyi w roku jeszcze 1815 zdobyte, otrzymało w ówczas od Wspaniałomyślności Nayjaśniejszego Poprzednika Naszego, w Bogu spożywającego Cesarza ALEXANDRA nietylko przywrócenie bytu narodowego, lecz i osobne prawa skreślone w Ustawie Konstytucyney. Przepisy te nie mogły zaspokoić odwiecznych nieprzyjaciół wszelkiego porządku i prawey władzy. Oni trwając w przestępnych swych zamiarach, nie przestawali marzyć o rozdzieleniu Narodów Berłu Naszemu podwładnych, i zuchwale poważyli się użyć na złe dobrodzieystw Wskrzesciela ich Ojczyzny, obracając na obalenie wielkiego dzieła Jego, nadane im prawa i swobody, któremi byli obdarzeni jedynie z potężney Jego woli. Rozlew krwi był skutkiem takowych zamiarów, spokojność i szczęśliwość, których słodyczy Królestwo Polskie w naywyższym dotąd w tym kraju nieznanym stopniu używało, znikły pośród wojny domowey i powszechnego spustoszenia. Wszystkie te klęski już minęły: Królestwo Polskie na nowo Berłu Naszemu przywrócone, odzyska spokojność i zakwitnie wśród ustalonego w niem pokoju, pod opieką czuwającego Rządu. Z tém wszystkiém, My w Oycowskiéy Naszey troskliwości o dobro wiernych Naszych Poddanych, za najswiętszy poczytujemy sobie obowiązek, za-

pobiedz wczesnie wszelkimi od Nas zależącemi środkami, powróceni na przyszłość podobnych nieszczęść, jakie się wydarzyły, przez pozbawienie źle myślących tych sposobów, któremi oni, jak się dziś okazało, potrafili zaburzyć spokójność powszechną. Niemniéj przytém pragnąc, aby Poddani Nasi Królestwa Polskiego nie przestawali używać wszystkich pomysłności, jakie są potrzebne do uszczęśliwienia każdego z nich z osobna i dla ogólnego dobra całego kraju; aby bezpieczeństwo osobiste i własność każdego, wolność sumienia i wszelkie miejscowe cywilne prawa i swobody były bez żadnego onych naruszenia zachowane; aby Królestwo Polskie mając osobny Rząd, potrzebom jego odpowiedni, nie przestawało bydz nieoddzielną częścią Cesarstwa Naszego; aby nakoniec Mieszkańcy tego kraju, składali odtąd z Rossyanami zjednoczony zgodnemi braterskimi uczuciami Naród: My, stósownie do tych zasad, przepisaliśmy i postanowiliśmy przez osobny w dniu dzisiejszym, najłaskawiey nadany Statut Organiczny w prowadzić w Nasze Królestwo Polskie nowy kształt i porządek Rządu.

Dan w Sankt-Petersburgu czternastego dnia Lutego, Roku od Narodzenia Pańskiego Tysiąc ósmset trzydziestego drugiego, Panowania zaś Naszego, siódmego.

(*podpisano*) MIKOŁAJ.

przez Cesarza i Króla

Minister Sekretarz Stanu

(*podpisano*) *Stefan Hrabia Grabowski.*

БОЖІЕЮ СПОСПЫНЕСТВУЮЩЕЮ МИЛОСТНО
МЫ НИКОЛАЙ ПЕРВЫЙ
ИМПЕРАТОРЪ И САМОДЕРЖЕЦЪ
ВСЕРОССІЙСКІЙ, ЦАРЬ ПОЛЬСКІЙ.

и проч., и проч., и проч.

Въ посшоланномъ попеченіи Нашемъ о благѣ народовъ, Всевышнимъ Промысломъ Державъ Нашей ввѣренныхъ, мы съ особеннымъ шщаніемъ размашпривали основанія будущаго усшпройства Царства Польскаго, и принявъ въ соображеніе истиннаго пользы и положеніе сего края, мѣсшнннн пошребности онаго, навннкн жпшелей и необходимости усшвердншь ихъ спокойсшвіе и благососшоланіе мѣсшннншмъ, незыблемымъ соединеніемъ съ Россіею, начерпшали и даруемъ Царству Польскому слѣдующія основнаго посшановленія:

I. ПОЛОЖЕНІЯ ОБЩІЯ.

Сшашья 1.

Царство Польское присоединенное на всегда къ Державѣ Россійской, есть нераздѣльная оной часть. Оно будетъ имѣть особое, сообразное съ мѣсшнннми пошребностями его управленіе, свои также особеннаго уложенія. Гражданское и Уголовное, и всѣ доселѣ существовавшія въ городахъ и сельскнхъ общесшвахъ, дарованнаго имъ мѣсшнннн права и усшановленія, осшашуюся на прежнемъ основаніи и въ прежней силѣ.

Сшашья 2.

Корона Царства Польскаго есть наследственная въ Лицѣ Нашемъ и пошомковъ Нашнхъ, Наслѣдниковъ и Преемниковъ, по усшановленному для наслѣдія Всероссійскаго ИМПЕРАТОРСКАГО Пресшолоа порядку.

Сшашья 3.

Коронаваніе ИМПЕРАТОРОВЪ Всероссійскнхъ ЦАРЕЙ Польскнхъ заключаетъ въ одномъ и шомъ же Священномъ Обрядѣ, кошорнй будетъ совершамъ въ Москвѣ въ прнсушсшвнн Денушашовъ Царства Польскаго, прнзываемыхъ къ учасшвованію въ семъ шоржесшвѣ вмѣсшѣ съ Денушашамн прочнхъ часшпей Имперіи.

Сшашья 4.

Во всѣхъ случаяхъ, въ конхъ по существовавшимъ или впродѣ имѣющимъ бышь посшановленіамъ, въ Россіи должнсшсшвуемъ бышь

Z BOZEY DOPOMAGAJĄCEJ ŁASKI
MY MIKOŁAJ PIERWSZY
CESARZ i SAMOWŁADZCA WSZECH
ROSSYI KROL POLSKI.
etc. etc. etc.

Przy ciągłym i usilnym staraniem Naszym o dobro Narodów, przez Naywyższą Opatrzność Berłu Naszemu powierzonych, My ze szczególną uwagą roztrząsaliśmy zasady przyszłej Organizacyi Królestwa Polskiego, i mając na względzie prawdziwe korzyści i stan tego Kraju, oraz miejscowe potrzeby i zwyczaje mieszkańców, przy niezbędnym potrzebie ustalenia ich spokojności i dobrego bytu przez ściślejsze i niezachwiane połączenie z Państwem Rosyjskiem, przepisaliśmy i Nayłaskawiej nadajemy Królestwu Polskiemu następnę zasadnicze Prawa:

I. PRZEPISY OGOLNE.

Artykuł 1.

Królestwo Polskie przyłączone nazawsze do Państwa Rosyjskiego, stanowi nierozdzielną część tego Państwa. Ono będzie miało osobny, do potrzeb miejscowych zastosowany Rząd, niemnięj swoje własne Kodexa: Cywilny i Kryminalny, i wszystkie dotychczas istniejące po miastach i w gminach wiejskich, nadane im miejscowe prawa i ustawy, pozostają na dawniejszych swoich zasadach i w dawnęj mocy.

Artykuł 2.

Korona Królestwa Polskiego jest dziedziczną w Osobie Naszęj i Naszych Potomków Następców i Sukcessorów, stosownie do porządku dla następstwa Tronu Cesarstwa Wszęch Rosyji przepisanego.

Artykuł 3.

Koronacya Cesarzów Wszęch Rosyji Królów Polskich, zawiera się w jednym i tymże samym obrzędzie świątym, który będzie się odbywać w Mieście Stoleczném Moskwie w obecności Deputatów Królestwa Polskiego, wzywanych do uczestnictwa w takowęj uroczystości, razem z Deputatami innych części Cesarstwa.

Artykuł 4.

W przypadkach, w których wedle istniejących dopiero lub na przyszłość wydać się mających przepisów, będzie ustanowiona w Rosyji Regen-

учреждаемо Регентства, власть Правителя, или Правительницы Государства распространяется и на Царство Польское.

С ш а ш ь я 5.

Свобода въроисповѣданія подшверждается въ полной мѣрѣ, всякое Богослуженіе можетъ бытъ опсправляемо всѣми безъ исключенія, опскрышо и безпрепятственно подъ защисшою Правительсшва, и различія въ ученіи различныхъ Хрисшіанскихъ вѣрѣ не могутъ бытъ поводомъ ни къ какому различію въ правахъ, всѣмъ жишелямъ Царсшва дарованныхъ. Священно служисшли всѣхъ исповѣданій, соспоишъ въ равной сшепени подъ покровительсшвомъ и наблюденіемъ успановленныхъ закономъ властей. Впрочемъ вѣра Римско-Католическая, какъ исповѣдуемая большею частью подданныхъ Нашихъ Царсшва Польскаго, будетъ всегда предмѣшомъ особенныхъ попеченій Правительсшва.

С ш а ш ь я 6.

Фундушевыя имѣнія, принадлежащія Духовенсшву Римско-Католическому и Греко-Уніатскому, признаются общею неопсуждаемою собсшвенносшію Церковной Иерархіи каждаго изъ сихъ вѣроисповѣданій по принадлежности.

С ш а ш ь я 7.

Покровительсшво законовъ распространяется равнымъ образомъ на всѣхъ жишелей Царсшва, безъ всякаго различія сосшояній или званій. Каждый своими личными заслугами и достоинсшвами можетъ достигашъ всѣхъ въ Государсшвѣ мѣсшъ и почестей, по успановленному для сего законами порядку.

С ш а ш ь я 8.

Личная свобода каждаго, подшверждается и охраняется на основаніи существующихъ узаконеній. Всякій не иначе можетъ бытъ взятъ подъ спражу или подвергнушь Суду, какъ лишь въ предписанныхъ закономъ случаяхъ и съ соблюденіемъ всего опредѣленнаго на сіе порядка. Каждому взяшому подъ спражу, доставляется письменное извѣщеніе о причинахъ его заключенія.

С ш а ш ь я 9.

Всякій взятый подъ спражу, не поздиѣ какъ въ шеченіи первыхъ за шѣмъ шрехъ дней, предсшавляется надлежащему судебному мѣ-

сшя, Władza Regenta, lub Regentki Państwa rozciąga się i na Królestwo Polskie.

А р т ы к у ł 5.

Wolność wyznania Religijnego gwarantuje się w zupełny mocy, każdemu w szczególności zostawuje się, pod protekcją Rządu, wolność sprawowania religijnych obrządków publicznie i bez żadney przeszkody, a różnica w nauczaniu rozmaitych wyznań Chrześcijańskich, nie może być powodem do wyłączenia kogokolwiek od praw i przywilejów wszystkim mieszkańcom Królestwa nadanych. Osoby Duchowne wszelkich wyznań, zostają w równym stopniu pod protekcją i dozorem Władz przez prawa ustanowionych. Wreszcie, Religia Rzymsko-Katolicka, jako przez największą część poddanych Naszych Królestwa Polskiego wyznawana, będzie zawsze szczególnym przedmiotem opieki i protekcji Rządu.

А р т ы к у ł 6.

Fundusze posiadane przez Duchowieństwo Rzymsko-Katolickie i Grecko-Unickie, uznają się za własność ogólną, nietykalną hierarchii kościelney każdego z tych wyznań.

А р т ы к у ł 7.

Opieka praw rozciąga się jednostaynie na wszystkich mieszkańców Królestwa, bez żadney różnicy stanu lub znaczenia. Każdy, przez osobiste zasługi i talenta, może dostąpić w kraju porządkiem w prawie przepisany, wszystkich urzędów i godności.

А р т ы к у ł 8.

Wolność osobista każdego zapewnia się i ochrania się mocą istniejących praw. Nikt nie może być aresztowany, lub oddany pod sąd, jak tylko w przypadkach prawem przepisanych, ze ściśsem zachowaniem porządku w tym celu ustanowionego. Każdy z aresztowanych będzie zawiadomiony przez pismo o powodach zatrzymania go.

А р т ы к у ł 9.

Каждый з аресztowanych не далѣй какъ в прееціагу первыхъ трехъ дней своего зашриманія, повиненъ бытъ ставишю передъ Влადзю Садомъ

сшу, для допроса или суда, по установленному порядку. Если при семъ первомъ изслѣдованіи онъ будетъ признанъ невиннымъ, то ему немедленно возвращается свобода; равнымъ образомъ освобождается изъ подъ стражи и шощь, кшо въ определяемыхъ для сего закономъ случаяхъ, предсхавишь за себя благонадежное поручительство.

С ш а ш ь я 10.

Порядокъ слѣдствія и суда надъ первостепенными Чиновниками Царства и надъ лицами, обвиняемыми въ Государственныхъ преступленіяхъ, будетъ определенъ особымъ закономъ по правиламъ, согласнымъ съ существующими на сіе узаконеніями въ прочихъ частяхъ Имперіи Нашей.

С ш а ш ь я 11.

Право всякой, какъ на поверхности шакъ и въ недрахъ земли находящейся собственности частныхъ лицъ и обществъ, признается священнымъ и ненарушимымъ, на основаніи существующихъ Законовъ. Каждый подданный Царства Польскаго имѣетъ полную свободу переселяться и переносить свою собственность куда онъ пожелаетъ, съ соблюденіемъ шокмо предписанныхъ для сего правилъ.

С ш а ш ь я 12.

Наказаніе конфискаціею имѣнія, определяется шокмо за Государственные первой степени преступления, какъ сіе будетъ съ шочностию означено особымъ постановленіемъ.

С ш а ш ь я 13.

Обнародованіе мыслей посредствомъ книгопечатанія, будетъ подвергаемо лишь шѣмъ ограниченіямъ, кои необходимы для охраненія должнаго уваженія къ вѣрѣ, неприкосновенности Верховной Власти, чистоты нравовъ и личной чести. Для сего будутъ начертаны особыя правила, на шѣхъ же началахъ, кои служили основаніемъ установленій, имѣющихъ дѣйствіе въ прочихъ областяхъ Нашей Имперіи.

С ш а ш ь я 14.

Царство Польское будетъ въ надлежащей соразмѣрности участвовашъ въ общихъ, на потребности Имперіи расходахъ. Слѣдующая съ онаго на сіе часть подашей и прочихъ сборовъ, будетъ съ шочнѣйшею уравнительностию определена особыми постановленіями.

шниця, концемъ вышаданія го луб осаденія według porządku przepisanego. Jeśli przy takimъ pierwszymъ śledztwie uznany będzie za niewinnego, odzyskuje natychmiast wolność; równie uwalnia się z pod straży i ten, kto w przypadkachъ prawemъ przepisanych, złoży za siebie dostateczną rękojmię.

А р т ы к у ł 10.

Porządekъ postępowania śledczego i sądowiczego nadъ Najwyższymi Urzędnikami Królestwa jako też osobami obwinionemi wъ wykroczeniachъ Stanu, będzie przepisany osobnymъ prawemъ, на fundamentachъ zgodnychъ zъ istniejącymi wъ tymъ celu ustawami wъ innychъ częściachъ Imperyumъ Naszego.

А р т ы к у ł 11.

Prawo wszelkiej własności osóbъ pojedynczychъ i stowarzyszonych, takъ на powierzchni jakъ wъewnątrz ziemi znajdujący się, uznaje się за święte i nietykalne, a to stosownie do ustawъ istniejącychъ. Każdy poddany Królestwa Polskiego ma zupełną wolnośćъ przesiedlenia się i przeniesienia swęy własności, dokądkolwiekъ zechce, zъ zachowaniemъ tylko właściwychъ wъ tymъ względzie przepisówъ.

А р т ы к у ł 12.

Kara konfiskaty majątku stanowi się jedynie за wykroczenia stanu pierwszego rzędu, jakъ to będzie wъ szczególności oznaczono wъ osobnychъ przepisachъ.

А р т ы к у ł 13.

Ogłaszanie myśli за pośrednictwemъ druku, ulegnie takiemu tylko ograniczeniu, jakie uznaniemъ będzie за nieodbicie potrzebne do zapewnienia winnego uszanowania dla Religii, nietykalności Władzy Najwyższej, nieskazitelności obyczajówъ i osobistego honoru każdego.— Wъ tymъ celu będą przepisane osobne prawidła, oparte на zasadachъ, które służyły podstawą do przepisówъ istniejącychъ dziś wъ téy mierze wъ innychъ częściachъ Państwa Naszego.

А р т ы к у ł 14.

Królestwo Polskie będzie miało wъ stosunkutъ przyzwoitymъ uczestnictwo wъ ogólnychъ wydatkachъ на załatwienie potrzebъ Imperyumъ. Część podatkówъ i dalszychъ poborówъ на tenъ celъ od niego przynależnychъ, będzie oznaczona zъ najściślejszą proporcjonalnością przezъ osobne Postanowienie.

С ш а ш ь я 15.

Всѣ существовавшія въ Царствѣ Польскомъ, до Ноября 1830-го года подаши и прочіе сборы будущъ взимаемы и впредь на томъ же основаніи, доколѣ родъ и количество сихъ подашей и сборовъ не будущъ разсмотрѣны и устанавлены инымъ образомъ, для уравненія и облегченія по мѣрѣ возможности, сихъ общихъ, на потребности Государства повинносшей.

С ш а ш ь я 16.

Финансы Царства Польскаго такъ же какъ и прочія части управления, завѣдываются отдѣльно ошъ управления другихъ частей Имперіи.

С ш а ш ь я 17.

Государственный долгъ Царства Польскаго признанный Нами, будещъ по прежнему охраняемъ ручательствомъ Правительсва и уплачивается изъ доходовъ Царства.

С ш а ш ь я 18.

Банкъ Царства Польскаго и существовавшія до нынѣ кредитныя, для недвижныхъ имѣній устанавленія, будущъ какъ и прежде подъ покровительствомъ Правительсва.

С ш а ш ь я 19.

Порядокъ торговыхъ сношеній между Россійскою Имперіею и Царствомъ Польскимъ будещъ всегда опредѣляемъ, сообразно взаимнымъ отношеніямъ Облассей, соединенныхъ общими Государственными пользами, но имѣющихъ особенныя управления.

С ш а ш ь я 20.

Армія Наша въ Имперіи и Царствѣ, соспавляешъ одно цѣлое безъ различія войскъ Русскихъ и Польскихъ. Мы предоспавляемъ Себѣ опредѣлишь въ послѣдствіи особымъ положеніемъ, въ какой мѣрѣ и на какомъ основаніи Царство Польское будещъ участвовашъ въ семъ общемъ составѣ Намей Арміи. Число войскъ долженствующихъ принадлежашъ къ внутренней сшражѣ Царства, будещъ такъ же опредѣлено особымъ положеніемъ.

С ш а ш ь я 21.

Тѣ изъ подданныхъ Нашихъ Россійской Имперіи, кои поселись въ Царствѣ Поль-

А р т ы к у ł 15.

Wszystkie podatki i inne pobory, które exystowały w Królestwie Polskiem do miesiąca Listopada 1830 roku, będą pobierane i na przyszłość trybem dawniejszym dopóty, dopóki rodzaj i ilość tych podatków i poborów nie zostaną przeyrzane i ustanowione w inny sposób, końcem porównania i ulżenia, ile można będzie, tych ogólnych na potrzeby krajowe powinności.

А р т ы к у ł 16.

Skarż Królestwa Polskiego, równie jak i inne gałcze Rządu, mają być zawiadywane oddzielnie od zarządów innych części Imperyum.

А р т ы к у ł 17.

Dług Krajowy Królestwa Polskiego przez Nas uznany, będzie jak przedtém gwarantowany rękoymią Rządu i uiszczany z dochodów Królestwa.

А р т ы к у ł 18.

Bank Królestwa Polskiego i exystujące po dziś dzień kredytowe dla majątków nieruchomych ustawy, będą zostawały, jak i dawniey, pod opieką Rządu.

А р т ы к у ł 19.

Porządek stosunków handlowych między Cesarstwem Rosyiskiem i Królestwem Polskiem, będzie zawsze ustanawiany zgodnie ze wzajemnymi widokami Prowincyj połączonych ogólném krajowém dobrém, lecz mających osobne zarządy.

А р т ы к у ł 20.

Woysko Nasze w Imperyum i Królestwie składa jedną całość bez rozróżnienia woysk Rosyiskich i Polskich. My zostawujemy Sobie na przyszłość oznaczenie przez osobną ustawę, w jakiej proporcji i na jakim fundamencie Królestwo Polskie będzie miało uczestnictwo w ogólnym składzie tego Naszego woyska. Liczba woyska mającego składać straż wewnętrzną Królestwa, będzie również przepisana osobną ustawą.

А р т ы к у ł 21.

Ci z poddanych Naszych Imperyum Rosyiskiego którzy osiadłszy w Królestwie Polskiem,

скомъ приобрѣли или приобретуть въ ономъ недвижимую собственность, будучь по сему пользовавшись всеми правами коренныхъ жителей, также какъ и подданные Наци Царства Польскаго поселившіеся и имѣющіе недвижимую собственность въ прочихъ областяхъ Имперіи. Мы предоставляемъ Себѣ жаловать по усмотрѣнію Нашему, правокоренныхъ жителей Царства Польскаго, и другимъ хотя еще непоселившимся въ предѣлахъ онаго лицамъ, какъ Рускимъ, такъ и иностраннымъ. Подданные Наци Россійской Имперіи, пребывающіе временно въ Царствѣ Польскомъ, такъ же какъ и подданные Наци сего Царства, имѣющіе пребываніе въ другихъ частяхъ Имперіи, равнымъ образомъ подчиняются законамъ шого края, въ коемъ жишельствуютъ.

II. О ГЛАВНОМЪ и МѢСТНОМЪ УПРАВЛЕНІИ.

Сшашья 22.

Главное Управленіе Царства Польскаго поручается Совѣту, дѣйствующему Именемъ Нашимъ, подъ Предсѣдательствомъ Намѣстника Царства.

Сшашья 23.

Совѣтъ Управленія составляетъ: изъ Намѣстника Царства, Главныхъ Директоровъ предсѣдательствующихъ въ Коммисіяхъ, между коими раздѣляются дѣла Управленія, Генеральнаго Контролера, Предсѣдательствующаго въ Высшей Счетной Палатѣ, и другихъ особами Нашими повелѣніями назначаемыхъ въ оный Членовъ.

Сшашья 24.

Члены Совѣта Управленія, свободно изъявляютъ въ ономъ свои мнѣнія и каждый имѣеть право требовать, чтобъ сіи мнѣнія были записываемы въ Протоколъ засѣданія. Дѣла рѣшаются по большинству голосовъ; въ случаѣ равенства, голосъ Намѣстника Царства имѣеть перевѣсъ.

Сшашья 25.

Когда большая часть Членовъ не согласна съ мнѣніемъ Намѣстника Царства, а онъ съ своей стороны признаеть, что предлагаемая ими мѣра имѣла бы важныя неудобства; онъ можетъ остановить исполненіе рѣшенія,

посидающаго уже или на przyszłość posiadać będą w tym kraju własność nieruchomą, będą używać wszystkich praw krajowcom właściwych, tak również, jak i poddani Nasi Królestwa Polskiego zamieszkali i mający nieruchomość w innych prowincjach Cesarstwa. My zostawujemy sobie na przyszłość udzielanie Naturalizacji w Królestwie Polskiem i innym osobom, chociażby jeszcze w granicach onego nieosiadłym, tak Rosyjanom, jako też Cudzoziemcom. Poddani Nasi Cesarstwa Rossyjskiego, mający czasowe zamieszkanie w Królestwie Polskiem, niemniemy i poddani Nasi Królestwa Polskiego zamieszkali w innych częściach Imperyumu, podlegają prawom tego kraju, w którym przebywają.

II. О ГЛАВНОМЪ и МІЕЯСЦОВЫМЪ ЗАРЪДЪЗІЕ.

А р т ы к у л 22.

Главный Зарядъ Крѳлества Польскаго вкладаетъ ся на Радѳ Administracyjną mającą рзѳдѳить w Имени Нашемъ подъ презыденцѳю Намѳстника Крѳлества.

А р т ы к у л 23.

Радѳ Administracyjna składa ся z Намѳстника Крѳлества, Главныхъ Dyktorѳw w Коммисыяхъ презыдующихъ, между которыми дѳѳеля ся интереса зарѳдѳа; Контроллера Generalnego презыдующаго w Найвысшѳей Избѳ Obrachunkowej, i innych члѳнокѳw, которыхъ Мы бѳдѳѳемъ презначать przez osobne Наше rozkazy.

А р т ы к у л 24.

Члѳнокѳwie Rady Administracyjnej, ze wszelką swobodą wyrażają w niej swe zdania i każdy z nich ma prawo domagania ся, aby opinia jego była wpisana w protokѳł posiedzenia. — Interessa rozstrzygają ся wiѳkszością gлѳsѳw; w przypadkach zaś równѳści tych ostatnichъ, gлѳs Namiestnika Kрѳлества stanowi przewagę.

А р т ы к у л 25.

Gdyby wiѳksza część Члѳнокѳw niebyła zgodną z opinią Namiestnika Kрѳлества, а ten ze swojej strony uważał, że projekt ich ma w sobie ważne niedogodności, wówczas mѳcen бѳdzie wstrzymać wykonanie postanowienia Члѳнокѳw i

немедленно представляя о томъ на усмотрѣніе Наше и прилагая къ дѣлу списокъ протокола разсужденій Совѣща.

С ш а ш ь я 26.

На основаніи положеній особеннаго о семь Устава, Совѣщъ Управленія избираешъ и представляешъ на усмотрѣніе Наше, чрезъ Намѣстника Царства Кандидашовъ на упраздняющіяся мѣста: Архіепископовъ, Епископовъ, Главныхъ Директоровъ, Государственныхъ Совѣтниковъ, Членовъ Высшаго Суда, и другихъ назначаемихъ Нами, по часьямъ Правительственной и Судебной, Чиновниковъ. Сіи списки Кандидашовъ принимающяся въ соображеніе съ другими свѣденіями при опредѣленіи представляемыхъ Намъ Совѣщомъ Управленія, или же иныхъ достойныхъ Нашей довѣренности подданныхъ Нашихъ, какъ жишелей Царства Польскаго, такъ и прочихъ областей Имперіи на открывающіяся мѣста.

С ш а ш ь я 27.

Въ случаѣ смерти, тяжкой болѣзни, или ошущствія Намѣстника Царства, или же иной законной причины, препятствующей ему въ исправленіи должности, она временно поручается старшему изъ Членовъ Совѣща Управленія, доколѣ дальнѣйшая Наша о томъ воля не будетъ извѣстна.

С ш а ш ь я 28.

Для неподлежащихъ вѣденію Совѣща Управленія, означенныхъ въ слѣдующей 29-й Сшашь дѣлъ, учреждаешя въ Царствѣ Польскомъ Государственный Совѣщъ, состоящій также подъ Предсѣдательствомъ Намѣстника Царства. Въ семь Совѣщъ присушествоуютъ: 1-е Главные Директоры и Генеральный Контролеръ, какъ Члены онаго по мѣстамъ своимъ; 2-е Чиновники, имѣющіе званіе Государственныхъ Совѣтниковъ, и другіе, постоянно, или временно призываемые въ засѣданія Совѣща, по усмотрѣнію Нашему. Въ ошущствіи Намѣстника, въ Государственномъ Совѣщѣ предсѣдательствуешъ одинъ изъ Членовъ, особенно для исправленія сей должности въ такихъ случаяхъ Нами предназначаемый.

С ш а ш ь я 29.

Вѣденію Государственнаго Совѣща Царства Польскаго подлежатъ:

незвѣлочно ма о тѣмъ представить на Наше разсужденіе, долачаяя копию з протоколу посидеженіа Рады.

А р т ы к у л 26.

Стѣловне до особныхъ przepisów, jakie w тѣмъ мѣрзе выданемі зостаня, Rada Administracyjna obiera i przedstawia Намъ przez Намієстника Królestwa Kandydatów na wakujące miejsca. Arcybiskupów, Biskupów, Głównych Dyrektorów, Radców Stanu, Członków Izby Sądu Najwyższego i innych Urzędników, których przeznaczenie do Attrybucyj Administracyjnej i Sądowej od Nas zależy. Listy takowe Kandydatów będą rozważane i porównane z innymi wiadomościami przy nominowaniu na wakujące miejsca przedstawianych Намъ przez Radę Administracyjną, lub innych godnych zaufania Naszego Osób, tak z mieszkańców Królestwa Polskiego, jako też i drugih prowincyi Cesarstwa.

А р т ы к у л 27.

W przypadku śmierci, obłożnej choroby lub nieobecności Намієстника Królestwa, alboliteż innej prawnej przeszkody do sprawowania urzędu, władza Намієстника przechodzi czasowie na starszego z członków Rady Administracyjnej, który ją będzie piastował dopóty, dopóki nie zostanie ogłoszoną w тѣмъ мѣрзе dalsza Nasza wola.

А р т ы к у л 28.

Dla interesów w następnym 29 Artykule oznaczonych, na które Władza Rady Administracyjnej wpływu mieć nie będzie, stanowimy w Królestwie Polskim Radę Stanu, pod prezydencją także Намієстника Królestwa. W takiej Radzie będą zasiadać: 1° Główni Dyktorowie i Kontroler Generalny, jako członkowie onей z miejsc swoich; 2° Urzędnicy zaszczytени godnością Radców Stanu i inni, wzywani przez Nas do stałego lub czasowego zasiadania w Radzie Stanu. W przypadku nieobecności Намієстника, prezyduje w Radzie Stanu jeden z członków osobno do piastowania tego urzędu w podobnych zdarzeniach przez Nas upoważniony.

А р т ы к у л 29.

Do obowiązków Rady Stanu Królestwa Polskiego należą:

1. Разсмотрѣніе и составленіе проектовъ новыхъ законовъ и уставовъ, относящихся къ общему Управленію Царства.

2. Разрѣшеніе возникающихъ между Правительственными и Судебными мѣстами и Начальствами споровъ о предметахъ вѣдомства ихъ.

3. Разсмотрѣніе представлений и просьбъ Собраній Обласныхъ Чиновъ и Совѣщавъ Воеводства, о нуждахъ и пользахъ края, и постановленіе заключеній по симъ представленіямъ и просьбамъ.

4. Разсмотрѣніе годовой сметы доходовъ и расходовъ Царства, составляемой Совѣщавомъ Управленія и донесеній Генеральнаго Контролера о ревизіи счетовъ разныхъ частей Управленія.

5. Разсмотрѣніе отчетовъ Главныхъ Начальствующихъ разными частями Управленія, о ихъ дѣйствіяхъ по дѣламъ, вѣденію ихъ ввѣренными.

6. Постановленіе заключеній о преданіи Суду шѣхъ изъ причисляемыхъ въ преступленіи по должности Чиновниковъ, кои определены Нами непосредственно, или же Именемъ Нашимъ.

С ш а ш ъ я 30.

Всѣ выше сего въ сшашьяхъ 24 и 25 означенныя постановленія, о порядкѣ совѣщаній и исполненія рѣшеній Совѣща Управленія, распространяются въ полной мѣрѣ и на дѣйствія Государственнаго Совѣща Царства Польскаго.

С ш а ш ъ я 31.

Дѣла законодательства и другія особенной важности предположенія, о коихъ Мы признаемъ, что оныя по свойству своему должны служить бытъ предварительно и тщательнѣе соображены съ существующими въ другихъ частяхъ Имперіи постановленіями и общими оной пользами, а равно и годовая представляемая Государственнымъ Совѣщавомъ Царства, на окончательное разсмотрѣніе и утвержденіе Наше, сметы; будутъ вносимы въ Россійской Государственный Совѣщавъ. Для сего учреждается въ ономъ особый Департаментъ съ наименованіемъ: Департаментъ дѣлъ Царства Польскаго; въ семъ Департаментѣ будутъ присутствовать, по назначенію Нашему, Члены изъ подданныхъ нашихъ Имперіи и Царства.

1. Przeglądanie i układanie projektów do nowych praw i ustaw zmierzających do ogólnego zarządu Królestwa.

2. Rozwiązywanie sporów i kwestyj wynikających między Władzami Administracyjnymi i Sądowymi w przedmiotach zakresów ich Władzy.

3. Roztrząsanie przedstawień i prośb zgromadzeń Stanów Prowincjonalnych i Rad Wojewódzkich względem potrzeb i dobra kraju, oraz rezelwowanie pomienionych przedstawień i prośb.

4. Przejrzenie rocznego budżetu o dochodach i wydatkach Królestwa przez Radę Administracyjną ułożonego, oraz doniesień Kontrolera Generalnego względem rewizyi rachunków różnych gałęzi zarządu.

5. Rozpatrzenie raportów Głównych Naczelników rozmaitych gałęzi Administracyjnych o ich czynnościach w interesach im powierzonych.

6. Stanowienie wyroków o oddaniu pod Sąd za przestępstwa z urzędu tych Urzędników, którzy bezpośrednio przez Nas lub w Imieniu Naszém nominowani będą.

А р т ы к у л ъ 30.

Wszystkie wyżej w Artykułach 24 i 25 zawarte przepisy, o porządku posiedzeń i wykonaniu postanowień Rady Administracyjnej, rozciągają się w całej swojej mocy i na czynności Rady Stanu Królestwa Polskiego.

А р т ы к у л ъ 31.

Interessa ściągające się do Prawodawstwa i inne projekta wielkiej wagi, które się Nam zdawać będą wymagającymi poprzedniego i starannego skombinowania z istniejącymi w innych częściach Imperium ustawami i ogólnym onego dobrem, oraz budżet roczny składany Nam przez Radę Stanu Królestwa Polskiego, dla ostatecznego przejrzenia i potwierdzenia, będą przechodzić przez Radę Stanu Cesarstwa Rosyjskiego. Na ten koniec ustanawia się w nięу osobny Departament pod nazwiskiem: *Departamentu interesów Królestwa Polskiego*; w Departamencie tym będą zasiadać nominowani przez Nas Członkowie z poddanych Naszych Cesarstwa i Królestwa.

С ш а ш ь я 32.

Находящійся при особѣ Нашей Министръ Сшашсь-Секретарь Царства Польскаго, докладываетъ Намъ по предсавляемымъ чрезъ Намѣстника на усмотрѣніе Наше дѣламъ Совѣща Управленія и Государственнаго Совѣща, онъ объявляетъ повелѣнія Наши Намѣстнику Царства.

С ш а ш ь я 33.

Всѣ ушверждаемые Нами законы, повелѣнія и успавы, относящіяся къ Царству Польскому, конспрасигвируются Нашимъ Министромъ Сшашсь-Секретаремъ Царства, и вносящя въ Денникъ Законовъ (Dziennik Praw).

С ш а ш ь я 34.

Всѣ правительственныя и судебныя въ Царствѣ Польскомъ дѣла, производящя на языкѣ Польскомъ.

С ш а ш ь я 35.

Дѣла Управленія, поручаются виденію Правительственныхъ Коммисій, кои будутъ собиоашь Подъ предсѣдательствомъ Главныхъ Директоровъ. Слхъ Коммисій назначается при:

1. Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ дѣлъ и Народнаго просвѣщенія.
2. Коммисія Юстиціи.
3. Коммисія Финансовъ и Казначейства.

С ш а ш ь я 36.

Сверхъ слхъ Коммисій, учреждается Высшая степная Палата, для общей ревизіи степовъ, доходовъ и расходовъ Царства; въ оной Предсѣдательствуетъ Генеральный Контролеръ.

С ш а ш ь я 37.

Дѣла, коихъ рѣшеніе превышаетъ власиъ Главныхъ Директоровъ и Коммисій, поступаютъ въ Совѣщъ Управленія; а тѣ, коихъ рѣшеніе не зависитъ отъ власии; данной Совѣщу и Намѣстнику Царства, предсавляющя Намъ чрезъ Министра Сшашсь-Секретаря.

С ш а ш ь я 38.

Главные Директоры, Генеральный Контролеръ, Члены Совѣща Управленія и Государственнаго Совѣща Царства и Правительственныхъ Коммисій, подвергаются отвѣтственности за всякое нарушение зако-

А р т ы к у л 32.

Zostający przy Osobie Naszcy Minister Sekretarz Stanu Królestwa Polskiego, przedstawia Nam interessa które odbierać będzie przez Namiestnika od Rady Administracyjney i Rady Stanu, on także ogłasza Namiestnikowi Królestwa rozkazy Nasze Cesarsko-Królewskie.

А р т ы к у л 33.

Wszystkie sankcyonowane przez Nas prawa, rozkazy i ustawy ściągające się do Królestwa Polskiego, będą kontrasygnowane przez Naszego Ministra Sekretarza Stanu tegoż Królestwa i mają być umieszczane w Dzienniku Praw.

А р т ы к у л 34.

Wszystkie interessa Administracyjne i Sądowe w Królestwie Polskim, będą się odbywać w języku Polskim.

А р т ы к у л 35.

Interessa Administracyjne поручаюся Коммиссион Рządowym, które będą zostawały pod prezydencyą Dyrektorów Głównych. Kommissyj takowych przeznaczają się trzy:

1. Kommissya Spraw Wewnętrznych i interessów Duchownych, oraz oświecenia Narodowego.
2. Kommissya Sprawiedliwości.
3. Kommissya Przychodów i Skarbu.

А р т ы к у л 36.

Prócz takowych Kommissyj ustanawia się Izba Najwyższa Obrachunkowa, dla ogólney rewizyi rachunków z dochodów i wydatków Królestwa, w której prezyduje Generalny Kontroller.

А р т ы к у л 37.

Interessa, których roztrygnienie przechodzi zakres władzy Dyrektorów Głównych i Kommissyj, przenoszają się do Rady Administracyjney; te zaś, których rozwiązanie nie należy od władzy nadanej Radzie i Namiestnikowi Królestwa, mają być przedstawiane Nam przez Ministra Sekretarza Stanu.

А р т ы к у л 38.

Dyrektorowie Główni, Generalny Kontroller, Członkowie Rady Administracyjney i Rady Stanu Królestwa, oraz Kommissyj Rządowych, są odpowiedzialni za każde uchybienie przeciwko prawom, rozkazom Naszym i Ustawom. Skoro

новъ, повелѣній Нашихъ, или уставовъ. Какъ скоро вина ихъ будетъ надлежащимъ образомъ обнаружена и признана Государственнымъ Совѣтомъ Царства, сей Совѣтъ немедленно представляетъ о чемъ на усмотрѣніе Наше, испрашивая разрѣшенія на преданіе виновныхъ суду.

С ш а ш ъ я 39.

Нынѣшнее раздѣленіе Царства на Воеводства, Обводы, Повѣши, градскіе и сельскіе округа, остаются на прежнемъ основаніи, и каждая изъ сихъ частей въ своихъ прежнихъ границахъ, впредь до измѣненій, кои для общихъ пользъ Царства могутъ быти въ послѣдствіи признаны нужными.

С ш а ш ъ я 40.

Въ каждомъ Воеводствѣ учреждается Коммисія Воеводства; она состоитъ изъ Предсѣдателя и Коммисаровъ, обязанныхъ исполнять предписанія Главныхъ Правительственныхъ Коммисій, по определенному для сего, особымъ уставомъ, порядку.

С ш а ш ъ я 41.

Въ городахъ, управленіе поручается избираемому, Градскимъ Обществу Начальству, а въ Сельскихъ Обществахъ (Гминахъ) Войшамъ. Въ городахъ Бургомистры, въ сельскихъ Гминахъ, Войшы, наблюдаютъ за исполненіемъ предписаній Правительства.

III. О СОБРАТІЯХЪ ДВОРЯНСТВА, СОБРАТІЯХЪ ОКРУЖНЫХЪ И СОВѢТАХЪ ВОЕВОДСТВЪ.

С ш а ш ъ я 42.

Во всѣхъ Воеводствахъ, будутъ на прежнемъ основаніи собранія Дворянства, собранія Градскихъ и Сельскихъ обществъ и Совѣты Воеводствъ.

С ш а ш ъ я 43.

Въ каждомъ повѣшѣ изъ Дворянъ, владѣющихъ недвижимыми имѣніями, составляются собранія, подъ Предсѣдательствомъ опредѣлаемаго Намѣстникомъ Царства Имениемъ Нашимъ Маршала, для избранія двухъ Членовъ въ Совѣтъ Воеводства, и представленія списка Кандидатовъ, кошорый

выкroczenia ich zostaną porządkiem przepisanyм wykryte i dowiedzione przez Radę Stanu Królestwa; Rada ta niezwłocznie przedstawia o tém na Naszą rozagę, upraszając o decyzją Naszą względem oddania winnych pod Sąd.

А р т ы к у ł 39.

Terazniejszy podział Królestwa na Woiewództwa, Obwody, Powiaty, mieyskie i wieyskie Okręgi (Gminy), pozostaie na dawniejszych zasadach, i każda z tych części zachowuje się w dawniejszych swoich granicach, do zmian, iakie dla ogólnego dobra Królestwa mogą być w czasie przyszłym uznane za potrzebne.

А р т ы к у ł 40.

W każdym Województwie ustanawia się Kommissya Wojewódzka; ona składa się z Prezesa i Kommissarzy obowiązanych spełniać rozkazy Głównych Kommissyj Rządowych, według przepisanego na to przez osobną ustawę porządku.

А р т ы к у ł 41.

Zarząd miast porucza się Zwierzchności przez zgromadzenia mieyskie obieranéy, a w okręgach wieyskich (gminach) Woytom. W miastach Burmistrze, zaś w Gminach wieyskich Wóyci, obowiązani są czuwać nad spełnieniem rozkazów Rządu.

III. O ZGROMADZENIACH SZLACHECKICH, ZGROMADZENIACH OKRĘGOWYCH (Gminnych) i O RADACH WOJEWODZKICH.

А р т ы к у ł 42.

We wszystkich Województwach będą istnieć na osnowie dawniejszéy, Zgromadzenia Szlacheckie, Zgromadzenia mieyskich i wieyskich gmin, oraz Rady Wojewódzkie.

А р т ы к у ł 43.

W każdym Powiecie ze Szlachty posiadającéy majątki nieruchome, składa się zgromadzenie pod prezydencją Marszałka przez Namiestnika Królestwa w Imieniu Naszém nominowanego, dla obrania dwóch członków do Rady Wojewódzkiey i przedstawienia Listy kandydatów, którą Rząd będzie miał na uwadze przy zamieszczaniu wa-

Правишельствомъ принимается въ соображеніе, при назначеніи къ разнымъ, по Управленію должностямъ.

С ш а ш ь я 44.

Собранія Дворянства составляются не иначе какъ по созыву Намѣстника Царства, кошорый назначаетъ день съѣзда, предметъ совѣщаній и опредѣленное для оныхъ время.

С ш а ш ь я 45.

Никакой Дворянинъ не можетъ быть допущаема къ участвованію въ совѣщаніяхъ Собранія Дворянства, если онъ не вписанъ въ Дворянскую того Повѣша книгу, не пользуется Гражданскими въ Царствѣ Польскомъ правами, не имѣетъ по крайней мѣрѣ двадцати одного года отъ роду, и не владѣетъ какою либо недвижимою собственностію.

С ш а ш ь я 46.

Дворянскія книги каждаго Повѣша, составляются Совѣшомъ Воеводства, и ушверждаются совѣшомъ Управленія.

С ш а ш ь я 47.

Въ каждомъ Градскомъ и Сельскомъ Округѣ, имѣетъ бытъ Окружное собраніе, шакже по созыву Намѣстника Царства, и подъ Предсѣдательствомъ назначаемато имъ Маршала. Сіе собраніе избираетъ одного Члена въ Совѣшъ Воеводства и составляетъ списокъ Кандидашовъ, кошорый Правишельствомъ принимается въ соображеніе при опредѣленіи къ разнымъ по Управленію должностямъ.

С ш а ш ь я 48.

Въ совѣщаніяхъ окружныхъ собраній имѣютъ право участвовашъ:

1. Всякій не принадлежащій къ Дворянскому сословію, но имѣющій недвижимую собственностъ Гражданинъ, плащій какую либо съ сей собственностію подашъ.

2. Всякій Фабрикантъ и хозяинъ рукодѣльнаго заведенія, всякій купецъ имѣющій лавку, или магазинъ съ собственнымъ шоваромъ, цѣною не менѣе какъ на десяшь тысячъ Польскихъ злотыхъ.

3. Всѣ Священники, Пашоящели и Викаріи Церквей.

4. Профессоры, Учители и другіе занимающіеся воспитаніемъ юношества въ учебныхъ заведеніяхъ, сросшощихъ въ вѣденіи Правишельства.

А р т ы к у ł 44.

Zgromadzenia Szlacheckie zbierają się nie inaczej, jak za wezwaniem Namiestnika Królestwa, który przeznacza dzień zebrania się, przedmiot porad i czas dla onych potrzebny.

А р т ы к у ł 45.

Żaden Szlachcic nie może być przypuszczonym do uczestnictwa w naradach Zgromadzenia Szlacheckiego, jeśli nie będzie wpisany do xiegi tego powiatu, nie używa praw Obywatelstwa w Królestwie Polskim, nie ma najmniej dwadzieścia i jeden lat od urodzenia i nie posiada jakiegokolwiek nieruchomej własności.

А р т ы к у ł 46.

Księgi Szlacheckie każdego powiatu układane być mają przez Radę Wojewódzką i potwierdzone przez Radę Administracyjną.

А р т ы к у ł 47.

W każdym miejskim i wiejskim okręgu (gminie) ma być Zgromadzenie okręgowe (gminne) również za wezwaniem Namiestnika Królestwa i pod prezydencyą Marszałka przez niego nominowanego. Zgromadzenie takowe obiera jednego członka do Rady Wojewódzkiej i układa listę kandydatów, którą Rząd będzie miał na uwadze przy nominowaniu osób na różne urzędy.

А р т ы к у ł 48.

W obradach okręgowych (gminnych) zgromadzeń, mają prawo mieć uczestnictwo:

1. Każdy Obywatel nie należący do stanu szlacheckiego, lecz mający własność nieruchomą, z której opłaca jaki bądź podatek.

2. Każdy Fabrykant i właściciel rękodzielni, każdy Kupiec mający sklep lub magazyn z towarem własnym, wartości najmniej na dziesięć tysięcy złotych polskich.

3. Wszyscy Plebani, Przełożeni Zakonów i Wikaryusze Kościołów.

4. Professorowie, Nauczyciele i inne Osoby trudniące się edukacją młodzieży w naukowych zakładach przez Rząd zawiadywanych.

5. Всякій художникъ, сдѣлавшійся извѣстнымъ своими дарованіями и свѣденіями, или же принесенною имъ народной промышленності и торговлѣ, или художествамъ пользою.

Статья 49.

Никто не имѣетъ права участвовашъ въ окружныхъ собраніяхъ, если онъ не вписанъ въ книгу того Градскаго, или Сельскаго Общества, не пользуется Гражданскими въ Царствѣ Польскомъ правами, и не достигъ еще двадцати одного года отъ роду.

Статья 50.

Списки владѣющихъ недвижимою собственностію, и поному имѣющихъ право присутствовашъ въ собраніяхъ Дворянства и собраніяхъ окружныхъ, составляющія Совѣтами Воеводствъ; а списки Фабрикантовъ, хозяевъ руководѣльныхъ заведеній, купцовъ и гражданъ, ошличившихся своими дарованіями въ художествахъ, принесенною ими пользою, и списки Священниковъ, Настоятелей и Викаріевъ Церквей и лицъ, занимающихся воспитаніемъ юношества въ общественныхъ учебныхъ заведеніяхъ, Комисією Внутреннихъ и Духовныхъ дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Статья 51.

Въ каждомъ Воеводствѣ учреждается Совѣтъ Воеводства, состояваемый изъ Совѣтниковъ, избираемыхъ собраніями Дворянства и собраніями окружными, подъ Предсѣдательствомъ одного изъ Членовъ, который назначается въ сію должность Намѣстникомъ Царства, Именемъ Нашимъ.

Статья 52.

Главнѣйшія обязанности сего Совѣта суть:

1. Избирашъ Судей въ мѣста Судебныхъ двухъ первыхъ инстанцій.

2. Участвовашъ въ составленіи и исправленіи Кандиданскихъ списковъ, которые Правительству принимаешь въ соображеніе при опредѣленіи къ разнымъ по управленію должностямъ.

3. Имѣшъ попеченіе о охраненіи пользы Воеводства, обращаясь къ Правительству съ надлежащими о семъ представленіями

5. Każdy Artysta, który się wslawił przez swoje talenta i wiadomości, albo przyłożył się do wzbogacenia przemysłu narodowego, handlu lub sztuk wyzwolonych.

Artykuł 49.

Nikt nie może mieć uczestnictwa w obradach okręgowych (gminnych), kto nie będzie wpisany do księgi tego mieyskiego lub wieyskiego zgromadzenia, nie używa praw cywilnych w Królestwie Polskiem i nie ma jeszcze dwadzieścia i jeden lat od urodzenia.

Artykuł 50.

Listy właścicieli posiadłości nieruchomych, mających przeto prawo do uczestnictwa w obradach zgromadzeń szlacheckich i zgromadzeń okręgowych, będą się układać w Radach Wojewódzkich: a listy fabrykantów właścicieli rękodzielni, kupców i obywateli wslawionych przez swoje talenta w sztukach wyzwolonych, lub przez pożytek dobru ogólnemu przez nich przyniesiony, oraz listy Plebanów, Przełożonych Klasztorów i Wikaryuszów Kościołów, niemnię osób trudniących się edukacją młodzieży w publicznych naukowych zakładach, w Kommissyi Spraw Wewnętrznych, interesów Duchownych i Oświecenia Narodowego.

Artykuł 51.

W każdym Województwie ustanawia się Rada Wojewódzka, złożona z Radców obieranych przez Zgromadzenia Szlacheckie i Zgromadzenia okręgowe pod prezydencją jednego z Członków, który nominowany zostanie na ten urząd przez Namiestnika Królestwa w Imieniu Naszém.

Artykuł 52.

Główniejsze obowiązki téj Rady są następane:

1. Obierać Sędziów do Jurydykcyi Sądowniczych dwóch pierwszych Instancyj.

2. Mieć uczestnictwo w układaniu i sprawdzaniu Listy Kandydatów, którą Rząd będzie miał na uwadze przy nominowaniu Osób do różnych urzędów.

3. Czuwać nad zachowaniem dobra i pożytków Województwa, udając się w tym celu do Rządu z należnemi przedstawieniami i prośbami

и просьбами, чрез Коммисію Воеводства и соображаясь во всемъ съ положеніями особеннаго о шомъ Усшава.

IV. О СОБРАНІЯХЪ ОБЛАСТНЫХЪ ЧИНОВЪ.

Сшашья 53.

Для разсужденій о дѣлахъ, относящихся къ общимъ пользамъ всего Царства Польскаго, учреждающагося собранія областныхъ чиновъ; сіи собранія въ дѣлахъ предославляемыхъ разсмотрѣнію оныхъ, будутъ имѣть голосъ совѣщательный.

Сшашья 54.

Составъ и порядокъ дѣйствія сихъ собраній областныхъ чиновъ будетъ определенъ особымъ положеніемъ.

V. О ПОРЯДКѢ СУДЕБНОМЪ.

Сшашья 55.

Всякая судебная власть въ Царствѣ Польскомъ, даруется Нами, и дѣйствуетъ Нашимъ Именемъ. Право миловать и смягчать наказанія принадлежитъ лишь Намъ.

Сшашья 56.

Судебныя мѣста составляются изъ Судей, назначаемыхъ Нами, и Судей избираемыхъ, по определенному для сего особымъ Усшавомъ порядку.

Сшашья 57.

Судьи, назначаемые Нами пребываютъ въ семь званій до увольненія по усмотрѣнію Нашему, отпущенія по суду, или же определенія къ другой должности. Судьи избираемые определяются на означенное въ Усшавѣ срочное время.

Сшашья 58.

Судьи отпущаются за злоупотребленіе властью, и за всякое другое усшановленнымъ порядкомъ доказанное пресшупленіе, не иначе, какъ по приговору надлежащаго высшаго судебного мѣста.

Сшашья 59.

Надзоръ за порядкомъ въ судахъ I-й и 2-й Инстанцій, и разрѣшеніе могущихъ возникнуть между ими споровъ о предѣлахъ вѣдомства ихъ, предославляются высшей Палатѣ Суда.

za pośrednictwami Kommissyi Wojewódzkiej i stosując się we wszystkiem do przepisów osobney w tym przedmiocie Ustawy.

IV. O ZGROMADZENIACH STANOW PROWINCYONALNYCH.

Artykuł 53.

Dla naradzania się w interessach dotyczących dobra ogólnego całego Królestwa Polskiego, ustanawiają się Zgromadzenia Stanów Prowincjonalnych. Zgromadzenia takowe w interessach pod rozwagę ich podawanych, będą miały głos doradczy.

Artykuł 54.

Skład i porządek działań tych Zgromadzeń Stanów Prowincjonalnych, będzie przepisany w osobney Ustawie.

V. O PORZĄDKU SĄDOWNICZYM.

Artykuł 55.

Wszelka Władza Sądownicza w Królestwie Polskiem, jest Nuyłaskawiey przez Nas nadana i ma działać w Imieniu Naszém. Prawo ułaskawienia i zmniejszenia kary do Nas wyłącznie należy.

Artykuł 56.

Jurydykcyę Sądowniczą składają się z Sędziów nominowanych przez Nas i z Sędziów obieranych porządkiem przepisany w osobney na to Ustawie.

Artykuł 57.

Sędziowie nominowani przez Nas, zostają w swych obowiązkach do uwolnienia ich gdy tego potrzebę znajdziemy, do oddalenia przez Sąd za wykroczenia, lub nakoniec do przeniesienia ich na inny urząd. Sędziowie obierani przeznaczają się na czas ograniczony w osobney Ustawie.

Artykuł 58.

Sędziowie ulegną oddaleniu od urzędów za nadużycia Władzy, i za wszelkie inne dowiedzione wykroczenia przeciwko porządkowi ustalonemu, nie inaczeý wszakże, jak w skutek wyroku wyższej właściweý Jurydykcyi Sądowniczeý.

Artykuł 59.

Przestrzeganie porządku w Sądach I^{ey} i II^{ey} Instancyi, oraz rozwiązanie wynikac mogących sporów i kwestyj pomiędzy nimi względem zakresu ich władzy, zostawuje się Izbie Sądu Nuywyższego.

С ш а ш ь я 60.

Успановленіе мирныхъ Судей для жишелей всѣхъ сосполній, остаешся на прежнемъ основаніи; обязанность ихъ при разбирашельствѣ дѣлъ, спарашься о примиреніи спорящихъ.

С ш а ш ь я 61.

Ни какое дѣло не можешъ бышь предшавлено въ Гражданскій Судъ 1-й Иншпанціи, если оно не было первоначально разсмошрѣно надлежащимъ мирнымъ Судьею; изъ сего однакожь исключаются шѣ дѣла, кои на основаніи законовъ не могушь бышь оканчиваемы мировымъ соглашеніемъ.

С ш а ш ь я 62.

Для дѣлъ, въ коихъ искъ не превышаетъ суммы пяши сошь Польскихъ злошыхъ, назначающся Гражданскіе и Полицейскіе Судьи въ каждомъ городѣ и сельскомъ обществѣ (Гминѣ).

С ш а ш ь я 63.

Для дѣлъ, въ коихъ искъ превышаетъ сумму пяшь сошь злошыхъ, назначающся въ каждомъ Воеводствѣ Суды Земскіе и Суды Създовые.

С ш а ш ь я 64.

Учрежденіе особыхъ Коммерческихъ Судовъ остаешся на прежнемъ основаніи.

С ш а ш ь я 65.

Для дѣлъ уголовныхъ и исправительной Полиціи назначающся въ каждомъ Воеводствѣ Гродскіе Суды.

С ш а ш ь я 66.

Для пересмошра дѣлъ рѣшенныхъ Земскими, Създовыми и Гродскими Судами, и Судами Коммерческими, учреждающся Апелляціонные Суды.

С ш а ш ь я 67.

Сверхъ сего въ Варшавѣ учреждаешся высшая Палаша Суда, коей сосшавъ и кругъ дѣйшвія опредѣляющся особымъ Уставомъ.

С ш а ш ь я 68.

Поспановленія сей Грамошы, будущъ по мѣрѣ надобности обяшляемы и дополняемы особыми Уставами.

А р т ы к у ł 60.

Ustawa względem Sędziów Pokoju dla mieszkańców wszystkich stanów pozostaje na dawniejszemy osnowie; obowiązkiem ich przy roztrząsaniu spraw jest: starać się o pogodzenie stron spory wiodących.

А р т ы к у ł 61.

Żadna sprawa nie może być wprowadzoną do Sądu Cywilnego I^{ej} Instancyi, jeśli wprzódy nie była pod rozbiorem właściwego Sędziego Pokoju; wyłączają się wszakże od tego takie sprawy, których ostateczne zakończenie na mocy istniejących ustaw, nie zależy od pogodzenia Sędziego Pokoju.

А р т ы к у ł 62.

Dla spraw, nie przewyższających wartości pięciu set Złotych Polskich, przeznaczają się Sędziowie Cywilni i Policjini w każdym mieście i wiejskim okręgu (Gminie).

А р т ы к у ł 63.

Dla spraw, których wartość przewyższa sumę pięciu set Złotych Polskich, przeznaczają się w każdym Województwie Sądy Ziemskie i Sądy Zjazdowe.

А р т ы к у ł 64.

Ustanowienie osobnych Sądów handlowych, pozostaje na dawnym osnowie.

А р т ы к у ł 65.

Dla Spraw Kryminalnych i tyczących się Policji Poprawczej, ustanawiają się w każdym Województwie Sądy Grodzkie.

А р т ы к у ł 66.

Dla sprostowania wyroków zapadłych w Sądach Ziemskich, Zjazdowych i Grodzkich, oraz w handlowych, ustanawiają się Sądy Appellacyjne.

А р т ы к у ł 67.

Nadto ustanawia się w Warszawie Izba Sądu Najwyższego, której skład i zakres działań będzie przepisany w osobnym Ustawie.

А р т ы к у ł 68.

Przepisy w niniejszym Statucie Organicznym zawarte, będą stosownie do potrzeby rozwijane i dopełniane przez osobne Ustawy.

С ш а щ ы я 69.

Всѣ прошивныя пошпановеніямъ сей Гра-
мошы, прежніе законы и учрежденія, ош-
мѣняющіяся.

Грамошу сію Мы Собсшвенною Нашею
рукою подписали, и Государственною На-
шею печашью укрѣпишь повелѣли. Дана
въ Санктпешербургѣ, въ чешырнадцашый
день Февраля, въ лѣшо ошъ Рождешва Хри-
сшова шысяча восемь сашъ шридцашъ вшорое,
Царшшвованія же Нашего въ седьмое.

На подлинномъ Собсшвенною ЕГО ИМПЕРА-
ТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

А р т ы к у ł 69.

Wszystkie sprzeciwiające się przepisom ni-
niejszego Statutu Organicznego dawniejsze Prawa
i Ustawy kassują się.

Statut ten Organiczny podpisałiśmy własną
Naszą ręką i Cesarską Naszą pieczęć przyłożyć
rozkazaliśmy.— Dan w Sankt-Petersburgu czter-
nastego dnia Lutego, roku od Narodzenia Pań-
skiego tysiąc ośm set trzydziestego drugiego, Pa-
nowania zaś Naszego siódmego.

przez Cesarza i Króla
Minister Sekretarz Stanu

(podpisano) *Stefan Hrabia Grabowski.*

Biblioteka WSP Kielce

0327923